
ANALIZA DANYCH ANKIETOWYCH, SEMESTR LETNI 2024/2025

Zadania do sprawozdania 2

Część I

zadanie 1. W ankiecie przedstawionej na poprzedniej liście pracownicy zostali poproszeni o wyrażenie opinii na temat skuteczności szkolenia "Efektywna komunikacja w zespole" zorganizowanego przez firmę. Wśród próbki 200 pracowników (losowanie proste ze zwracaniem) uzyskano wyniki:

- 14 pracowników - bardzo niezadowolonych,
- 17 pracowników - niezadowolonych,
- 40 pracowników - nie ma zdania,
- 100 pracowników - zadowolonych,
- 29 pracowników - bardzo zadowolonych,

Na podstawie danych wyznacz przedział ufności dla wektora prawdopodobieństw opisującego stopień zadowolenia ze szkolenia. Przyjmij poziom ufności 0.95.

zadanie 2. Napisz funkcję, która wyznacza wartość poziomu krytycznego w następujących testach:

- chi-kwadrat Pearsona
- chi-kwadrat największej wiarygodności

służących do weryfikacji hipotezy $H_0 : \mathbf{p} = \mathbf{p}_0$ przy hipotezie alternatywnej $H_0 : \mathbf{p} \neq \mathbf{p}_0$ na podstawie obserwacji $\mathbf{x}$ wektora losowego $\mathbf{X}$ z rozkładu wielomianowego z parametrami n i $\mathbf{p}$.

zadanie 3. Na podstawie danych z ankiety z poprzedniej listy zweryfikuj hipotezę, że w grupie pracowników zatrudnionych w Dziale Produktowym rozkład odpowiedzi na pytanie "Jak bardzo zgadzasz się ze stwierdzeniem, że firma zapewnia odpowiednie wsparcie i materiały umożliwiające skuteczne wykorzystanie w praktyce wiedzy zdobytej w trakcie szkoleń?" jest równomierny, tzn. jest jednakowe prawdopodobieństwo, że pracownik zatrudniony w Dziale Produkcyjnym udzielił odpowiedzi "zdecydowanie się nie zgadzam", "nie zgadzam się", "nie mam zdania", "zgadzam się", "zdecydowanie się zgadzam" na pytanie **PYT_1**. Przyjmij poziom istotności 0.05. Skorzystaj z funkcji napisanej w zadaniu 2.

Część II

zadanie 4. Zapoznaj się z funkcjami służącymi do wykonania testu Fishera oraz testu Freemana-Haltona.

zadanie 5. Korzystając z testu Fishera, na poziomie istotności 0.05, zweryfikuj hipotezę, że zmienna **PŁEĆ** i zmienna **CZY_KIER** są niezależne. Czy na poziomie istotności 0.05 możemy wnioskować, że prawdopodobieństwo tego, że na stanowisku kierowniczym pracuje kobieta jest równe prawdopodobieństwu tego, że na stanowisku kierowniczym pracuje mężczyzna? Uzasadnij odpowiedź.

zadanie 6. Korzystając z testu Freemana-Haltona na poziomie istotności 0.05 zweryfikuj następujące hipotezy:

- a) zajmowanie stanowiska kierowniczego nie zależy od wieku (**CZY_KIER** oraz **WIEK_KAT**),
- b) zajmowanie stanowiska kierowniczego nie zależy od stażu pracy (**CZY_KIER** oraz **STAŻ**),
- c) stopień zadowolenia ze szkoleń w kontekście dopasowania do indywidualnych potrzeb w pierwszym badanym okresie nie zależy od zajmowanego stanowiska (**PYT_2** oraz **CZY_KIER**),
- d) stopień zadowolenia ze szkoleń w kontekście dopasowania do indywidualnych potrzeb w pierwszym badanym okresie nie zależy od stażu (**PYT_2** oraz **STAŻ**),
- e) stopień zadowolenia ze szkoleń w kontekście dopasowania do indywidualnych potrzeb w pierwszym badanym okresie nie zależy od płci (**PYT_2** oraz **PŁEĆ**),
- f) stopień zadowolenia ze szkoleń w kontekście dopasowania do indywidualnych potrzeb w pierwszym badanym okresie nie zależy od wieku (**PYT_2** oraz **WIEK_KAT**).

Wykonaj podpunkty c), d), e) oraz d) zastępując zmienną **PYT_2** przez zmienną **CZY_ZADOW** zdefiniowaną w zadaniu 1. w części I z poprzedniej listy. Porównaj wyniki.

Część III

zadanie 7. Zapoznaj się z funkcją służącą do wykonania testu niezależności chi-kwadrat.

zadanie 8. Korzystając z funkcji poznanej w zadaniu 7. zweryfikuj hipotezę, że stopień zadowolenia ze szkoleń w kontekście dopasowania do indywidualnych potrzeb w pierwszym badanym okresie nie zależy od zajmowanego stanowiska. Przyjmij poziom istotności 0.01. Wynik testu porównaj z wynikiem uzyskanym w zadaniu 6. Zaprezentuj reszty wyznaczone w teście na wykresie asocjacyjnym i dokonaj jego interpretacji.

zadanie 9. Zapoznaj się z funkcją służącą do generowania realizacji wektorów losowych z rozkładu wielomianowego, a następnie korzystając z niej przeprowadź symulacje w celu oszacowania mocy testu Fishera oraz mocy testu chi-kwadrat Pearsona, generując dane z tabeli

2×2 , w której $p_{11} = 1/40$, $p_{12} = 3/40$, $p_{21} = 19/40$, $p_{22} = 17/40$. Symulacje wykonaj dla $n = 50$, $n = 100$ oraz $n = 1000$. Sformułuj wnioski.

zadanie 10. Napisz funkcję, która dla danych z tablicy dwudzielczej oblicza wartość poziomu krytycznego w teście niezależności opartym na ilorazie wiarygodności. Korzystając z napisanej funkcji, wykonaj test dla danych przeanalizowanych w zadaniu 8.

Część IV oraz V

zadanie 11. Przeprowadzone wśród brytyjskich mężczyzn badanie trwające 20 lat wykazało, że odsetek zmarłych (na rok) z powodu raka płuc wynosił 0,00140 wśród osób palących papierosy i 0,00010 wśród osób niepalących. Odsetek zmarłych z powodu choroby niedokrwiennej serca wynosił 0,00669 dla palaczy i 0,00413 dla osób niepalących. Opisz związek pomiędzy paleniem papierosów a śmiercią z powodu raka płuc oraz związek pomiędzy paleniem papierosów a śmiercią z powodu choroby serca. Skorzystaj z różnicy proporcji, ryzyka względnego i ilorazu szans. Zinterpretuj wartości. Związek której pary zmiennych jest silniejszy?

zadanie 12. Tabela 1 przedstawia wyniki dotyczące śmiertelności kierowców i pasażerów w wypadkach samochodowych na Florydzie w 2008 roku, w zależności od tego, czy osoba miała zapięty pas bezpieczeństwa czy nie.

Table 1: Wyniki dotyczące śmiertelności w wypadkach samochodowych na Florydzie w 2008 roku

	Śmiertelny	Nieśmiertelny
Bez pasów	1085	55 623
Z pasami	703	441 239

- Oszacuj warunkowe prawdopodobieństwo śmierci w wypadku ze względu na drugą zmienną, tj. dla kierowców i pasażerów, którzy użyli pasa bezpieczeństwa oraz dla kierowców i pasażerów, którzy nie użyli pasa bezpieczeństwa.
- Oszacuj warunkowe prawdopodobieństwo użycia pasa bezpieczeństwa ze względu na drugą zmienną, tj. dla kierowców i pasażerów ze śmiertelnymi obrażeniami oraz dla kierowców i pasażerów, którzy przeżyli wypadek.
- Jaki jest najbardziej naturalny wybór dla zmiennej objaśnianej w tym badaniu? Dla takiego wyboru wyznacz i zinterpretuj różnicę proporcji, ryzyko względne oraz iloraz szans. Dlaczego wartości ryzyka względnego i ilorazu szans przyjmują zbliżone wartości?

zadanie 13. Oblicz wartości odpowiednich miar współzmienności (współczynnik tau lub współczynnik gamma) dla zmiennych:

- stopień zadowolenia ze szkoleń w kontekście dopasowania do indywidualnych potrzeb w pierwszym badanym okresie i zajmowane stanowisko,
- stopień zadowolenia ze szkoleń w kontekście dopasowania do indywidualnych potrzeb w pierwszym badanym okresie i staż pracy,

- zajmowane stanowisko i staż pracy.

zadanie 14. Na podstawie informacji przedstawionych na wykładzie napisz własną funkcję do przeprowadzania analizy korespondencji. Funkcja powinna przyjmować jako argument tablicę dwudzielczą i zwracać obliczone wartości odpowiednich wektorów i macierzy, współrzędnych punktów oraz odpowiedni wykres. Korzystając z napisanej funkcji wykonaj analizę korespondencji dla danych dotyczących stopnia zadowolenia ze szkoleń w kontekście dopasowania do indywidualnych potrzeb w pierwszym badanym okresie oraz stażu pracy.

Zadania dodatkowe

zadanie *1. Napisz funkcję, która dla dwóch wektorów danych oblicza wartość poziomu krytycznego (p-value) w teście opartym na korelacji odległości. Następnie dla wygenerowanych danych zweryfikuj hipotezę o niezależności przy użyciu napisanej funkcji.

zadanie *2. Dla zadanych π_1 oraz π_2 pokaż, że wartość ryzyka względnego (RR) nie jest bardziej oddalona od wartości 1 (wartość odpowiadająca niezależności) niż wartość odpowiadającego ilorazu szans (OR).

zadanie *3. Niech D oznacza posiadanie pewnej choroby, a E pozostawanie wystawionym na pewny czynnik ryzyka. W badaniach epidemiologicznych definiuje się miarę AR nazywaną ryzykiem przypisanym (ang. *attributable risk*).

- Niech $P(E') = 1 - P(E)$, wówczas $AR = [P(D) - P(D|E')]/P(D)$. Wyjaśnij interpretację miary na podstawie wzoru.
- Pokaż, że AR ma związek z ryzykiem względnym, tzn.:

$$AR = [P(E)(RR - 1)]/[1 + P(E)(RR - 1)].$$